

'Lobbies' a plena llum del dia

HI HA UNA CONSCIÈNCIA CADA COP MÉS CLARA SOBRE LA NECESSITAT DE FER PÚBLICA LA RELACIÓ ENTRE ELS GOVERNS I ELS 'LOBBIES'. A FINALS DEL SEGLE XX, PERÒ, LES COSES ES VEIEN D'UNA ALTRA MANERA.

A aquestes alçades de la pel·lícula, la majoria de partits tenen molt clar que els *lobbies* i certes ONG han d'estar sota la lupa pública. Aquestes organitzacions tenen dret a voler influir, per descomptat, però els ciutadans tenim dret a saber quan i com ho fan. Amb exactitud, amb dates d'agenda, amb tot luxe de detalls. Als països anglosaxons aquest tema ha funcionat sempre d'una altra manera; resulta, però, que nosaltres som un raconet del Mediterrani. A finals del segle XX, algú va voler canviar les regles d'aquest joc d'alt risc d'una manera vistosa i innovadora. Es deia Pasqual Maragall. La iniciativa era el llavors incipient Ciutadans pel Canvi (CpC), que després es va acabar transformant en una cosa normal i corrent. L'any 1999, però, era diferent. Blair havia demostrat feia poc que el veritable programa és l'estil, i el millor estil consisteix a donar el programa *per fet*. Explicar-lo anodinament, punt per punt, viola les més elementals regles mediàtiques. En els inicis de la precampanya, la desvinculació de Maragall del projecte global del PSC-PSOE resultava quasi total, mentre que la seva incursió en la dinàmica de la transversalitat polític-social era cada cop més intensa i decidida. Ciutadans pel Canvi no volia ser –ni podia ser– una mena d'excrescència especialment combativa del PSC, ni tan sols un corrent d'opinió, sinó una entitat circumstancial i efímera en el més pur estil anglosaxó. Tot plegat es va transformar ben aviat, i el projecte fou liquidat l'any 2011.

L'any 1999, Maragall no va tenir en compte que la nostra cultura política no té res a veure amb la tradició dels grups de pressió (o de coses semblants) en un context democràtic. Ben al contrari, el nostre imaginari col·lectiu ten-

FERRAN
SÁEZ MATEU

deix a associar aquesta estructura a àmbits de poder més aviat ombrívols i al marge del control democràtic dels mateixos ciutadans. No és descartable que això sigui un simple problema generacional que el temps s'encarregarà de corregir; però de moment –no ens enganyem– resulta molt difícil foragitar la sospita, d'altra banda infundada, que els grups d'aquestes característiques no representen *exactament* interessos col·lectius. Els sopars amb empresaris que organitzava Maragall a 20.000 duros (de llavors) el cobert, constituïen un espectacle rutilant, semblant a un casament sense nuvis, que només havíem presentat a les pel·lícules americanes. Allà són un fet ben normal, però aquí suggerien altres coses vagament inquietants: quan la croqueta surt a 50 la peça, un sem-

pre té dret a reclamar. Fins i tot a *exigir*. Aquest és més o menys el problema (o potser, vist des d'una altra perspectiva molt puntual –la dels qui paguen– *la solució*).

És cert que en països tan desenvolupats i de tanta tradició democràtica com els Estats Units o Suïssa la vida política està vertebrada per *lobbies* molt poderosos i ONG que tenen una influència real. Als EUA acostumen a ser de caire econòmic o ètnic, mentre que a Suïssa representen grups força heterogenis (Partit dels Conductors, Partit dels Caçadors, etc.). I la cosa els funciona (en el cas de Suïssa, com un rellotge). Una altra qüestió molt diferent és si també funcionaria *aquí*. És una qüestió cultural, de tradicions? No vull vaticinar res; simplement em limitaré a recordar què ha passat amb la institució del jurat popular, del tot aliena a la nostra tradició jurídica; o amb reformes educatives basades en discursos dels anys 70 dutes a terme a Escandinàvia. En poques paraules: han estat un desastre. Volíem ser moderns i progressistes de totes passades, i vàrem oblidar que es pot ser modern i progressista de moltes maneres, no només "com a les pel·lícules". Una d'aquestes maneres consisteix a assumir-nos en el si d'una tradició político-cultural que és la que és. En aquesta tradició –la nostra– els grups de pressió (o iniciatives semblants) no tenen les mateixes connotacions positives que en altres contrades del món occidental. A l'anterior frase hi podríem afegir un "per sort" o un "per desgràcia". L'important, però, és si els ciutadans prefereixen un model o un altre. El Govern del president Puigdemont té molt clar que el que cal amb els *lobbies* és molta llum, i crec que no s'equivoca.

Escriptor i professor a la URL